

Sygn. akt IV U 1893/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jolanta Krzywonos
Protokolant:	st. sekr. sądowy Maria Misiuda

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2019 r.

sprawy A. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o rekompensatę

na skutek odwołania A. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 10 października 2018

znak : (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt IV U 1893/18

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 28 listopada 2019 r.

Decyzją z dnia 10 października 2018 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., powołując się na treść przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, po rozpoznaniu wniosku z dnia 30 lipca 2018r., odmówił A. M. prawa do rekompensaty wskazując, iż wnioskodawca nie udowodnił 15 letniego stażu pracy w warunkach szczególnych wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu, a jedynie 3 lata 11 miesięcy i 28 dni.

W uzasadnieniu Zakład podniósł, iż nie uznał za udowodnioną pracę w warunkach szczególnych pracę w/w w okresie od 4marca 1980 r. do 30 września 1981 r. na podstawie świadectwa pracy wydanego przez Huta (...), gdyż dokument nie spełnia wymogów formalnych.

W odwołaniu A. M., domagał się zmiany decyzji ZUS i przyznania mu rekompensaty w związku z wykonywaniem pracy w szczególnych warunkach. Zarzucił, iż posiada staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 22 lata 6 miesięcy

i 1 dzień. Domagał się uwzględnienia zatrudnienia w Hucie (...), Elektrowni (...) – (...) R. jako czasu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wskazał, iż nie zostały uwzględnione do stażu pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych okresy zatrudnienia: od 4 marca 1980 r. do 30 września 1981 r. w Hucie (...) z uwagi na nieścisłości w przedłożonym świadectwie pracy oraz w (...) R. od 1 września 1966 r. do 7 sierpnia 1979 r. gdyż wnioskodawca nie przedstawił za ten czas świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

A. M. urodził się (...)

Wnioskiem z dnia 18 maja 2018 r. wystąpił o przyznanie dodatku do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Decyzją z 25 lipca 2018 r. ZUS odmówił mu prawa do rekompensaty z uwagi na brak udowodnienia co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Ponowny wniosek o rekompensatę w/w złożył 30 lipca 2018 r. Do wniosku dołączył nowe dokumenty. W rozpoznaniu powyższego Zakład ponownie analizował i ustalał staż prac w/w warunkach szczególnych a w dniu 10 października 2018 r. wydał kolejną decyzję, zaskarżoną w sprawie, którą odmówił A. M. prawa do rekompensaty wskazując, że wnioskodawca nie wykazał 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

(dowód: dokumentacja w aktach ZUS)

Sporną w sprawie pozostaje kwestia czy okresy zatrudnienia A. M. od 4 marca 1980 r. do 30 września 1981 r. w Hucie (...), od 1 września 1966 r. do 7 sierpnia 1979 r. w (...) R. stanowiły czas prac w warunkach szczególnych i mogą być uwzględnione do stażu pracy w warunkach szczególnych wymaganego do wykazania w celu przyznania rekompensaty.

Wnioskodawca w (...) R. zatrudniony został od 1 września 1966 r. Do 30 czerwca 1969 r. przyuczony był do zawodu. Okres nauki zawodu połączonej z obowiązkiem kształcenia się w zasadniczej szkole zawodowej nie stanowił okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej na zasadach określonych w § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Z założenia uczeń przyuczony do wykonywania prac określonych o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej, ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia nie mógł ich wykonywać i faktycznie nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2018 r. I UK 294/17 lex nr 2577420). W okresie od 1 lipca 1969 r. do 31 grudnia 1969 r. odbył wstępny staż pracy na stanowisku ślusarza a od 2 stycznia 1970 r. zatrudniony został na stanowisku ślusarza w oparciu o umowę o pracę. Pracował wówczas na wydziale 82 tj. na narzędziowni. Zdarzał się wtedy, że gdy było takie zapotrzebowanie z galwanizerni, na wydziale wykonywano oprzyrządowanie dla galwanizerni w postaci blach aluminiowych i ołowianych. Takie czynności miały jednak charakter okresowy. Od 3 lipca 1972 r. A. M. powierzono stanowisko trasera na wydziale 75 i pracę taką wykonywał do 7 sierpnia 1979 r. Wydział 75 zajmował się obróbką odlewów żeliwnych. Zadaniem wnioskodawcy było obrobić przedmiot z blachy ocynkowanej na podstawie przedłożonego rysunku technicznego. W tym celu brano arkusz blachy, mocowano go na elektromagnesie i rysikiem rysowano wzór według dokumentacji technicznej. Wyrisowany wzór wyłamywano z blachy. Następnie brano odlew żeliwny, mocowano go na elektromagnesie i nanoszono wymiary do wzoru z blachy, zdawano element do obróbki mechanicznej. Takie czynności wnioskodawca wykonywał w tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Za powyższy okres wnioskodawca nie posiada świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

W sprawie niniejszej, na okoliczność charakteru pracy wnioskodawcy wykonywanej w okresie zatrudnienia w (...) R. na stanowisku trasera, a w szczególności na okoliczność ustalenia czy praca w/w w tym okresie była pracą wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu w warunkach szczególnych, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Wnioski opinii wskazują, iż charakter pracy i wykonywanych przez w/w w czynności odpowiadają stanowisku trasera odlewów ujętym w zarządzeniu nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywanie są prace w szczególnych

warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. MHiPM nr 1-3, poz. 1) w dziale III w pkt 23.

Następnie A. M. w okresie od 4 marca 1980 r. do 30 września 1981 r. zatrudniony był w Hucie (...) w B.. Pracował na stanowisku operatora urządzeń oczyszczalni gazu. Pracodawca wystawił mu za ten okres świadectwo potwierdzające wykonywanie przez w/w pracy w warunkach szczególnych. Istotnie praca operatora urządzeń oczyszczalni gazu jest wymieniona w zarządzeniu resortowym – zarządzeniu nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. MHiPM nr 1-3, poz. 1).

Od 1 października 1982 r. A. M. zatrudniony był w Elektrociepłowni (...) jako maszynista kotła. W takim charakterze pracował do 2 stycznia 1983 r., albowiem od 3 stycznia 1983 r. powierzono mu stanowisko ślusarza remontu maszyn i urządzeń. W zatrudnieniu w Elektrociepłowni wnioskodawca pozostawał do 31 grudnia 1984 r. Pracodawca wystawił mu świadectwo pracy w warunkach szczególnych za cały okres zatrudnienia.

(dowód: zeznania wnioskodawcy k. 61, akta osobowe, dokumentacja w aktach ZUS)

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o powołane dowody.

Za wiarygodne Sąd uznał zeznania wnioskodawcy A. M. co do charakteru wykonywanych przez niego czynności w spornych okresach zatrudnienia, które zostały złożone w jasny sposób, a nadto korelują z innymi dowodami, na których Sąd oparł się czyniąc ustalenia faktyczne w sprawie.

Na okoliczność warunków wykonywania pracy przez wnioskodawcę, rodzaju wykonywanych czynności i charakteru pracy w trakcie zatrudnienia (...), Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Merytoryczna analiza poczynionych przez biegłego wniosków pozwala na przyznanie opinii waloru wiarygodności. Nie może natomiast uchodzić uwadze fakt, że zadaniem biegłego nie jest rozstrzyganie zagadnień prawnych, a jedynie naświetlenie wyjaśnianych okoliczności z punktu widzenia wiadomości specjalnych, posiadanego doświadczenia przy uwzględnieniu zebranego i udostępnionego mu materiału sprawy. Wnioski ostateczne i ocena warunków zatrudnienia wnioskodawcy, a także charakteru wykonywanych przez niego prac przez pryzmat regulacji prawnych należą do Sądu orzekającego.

Sąd również dał wiarę dowodom z dokumentów, które nie budzą wątpliwości co do swej treści oraz formy. Zgromadzona dokumentacja – zawarta w aktach osobowych oraz zgromadzona w postępowaniu przed ZUS w pełni dają podstawę do ustalenia charakteru czynności przez niego wykonywanych jak i ram czasowych pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Nadto pozwoliła przesądzić kwestie ważkie w zakresie prawa wnioskodawcy do rekompensaty.

Jak wynika z treści zaskarżonej decyzji przedmiotem sporu między wnioskodawcą A. M. a organem rentowym było prawo do rekompensaty przewidzianej w przepisach ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z 2017, poz. 664). Już w tym miejscu wypadnie przypomnieć, że emerytury pomostowe zapowiedziane w art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1383) zostały wprowadzone do systemu ubezpieczeń społecznych przez ustawę o emeryturach pomostowych, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2009r. i dotyczy ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r. a zatrudnionych w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze. Zastąpiły one emerytury w niższym wieku przyznawane na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z FUS pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach pracy lub w szczególnym charakterze (art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

Z definicji ustawowej zawartej w art. 2 ust 5 ustawy o emeryturach pomostowych wynika, że przewidziana w niej rekompensata stanowi odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeą prawa do emerytury pomostowej.

Przy czym jak stanowi art. 21 ust. 1 ustawy, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Równocześnie, a stosownie do art.21 ust. 2 - rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Powyższe przepisy muszą być odczytywane łącznie i rozważając prawo do rekompensaty nie można tracić z pola widzenia jej odszkodowawczego charakteru określonego powołaną definicją.

W ocenie Sądu Okręgowego, wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego nie pozwalają uznać, że wnioskodawca A. M. wykazał fakt wykonywania pracy w warunkach szczególnych przez okres ponad 15 lat w całości mieszczącej się przed dniem 1 stycznia 1999r. Niespornym było, że w/w wykazał staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 3 lat 11 miesięcy i 28 dni.

W tym miejscu wyjaśnić trzeba, że powszechnie przyjęte jest, iż praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale czyli codziennie i w pełnym wymiarze czasu prac, czyli przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy oraz w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów prac wymienionych w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Decydujące znaczenie w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji załączników do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. wyrok SN z 10.04.2014r. II UK 395/13, lex 1455235).

W ocenie Sądu Orzekającego za czas pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych mógłby zostać uwzględniony czas zatrudnienia w Hucie (...) od 4 marca 1980 r. do 30 września 1981 r. na stanowisku operatora urządzeń oczyszczalni gazu. Wnioskodawca posiada za ten czas stosowane świadectwo pracy. Stanowisko przez niego zajmowane jest wskazane w przepisach resortowych jako stanowisko pracy w warunkach szczególnych, a nadto jest ujęte w wykazie A dział III pod poz. 85 obsługa gazogeneratorów.

Czas pracy w warunkach szczególnych stanowić może również zatrudnienie A. M. w (...) na stanowisku trasaera od 3 lipca 1972 r. do 7 sierpnia 1979 r. na wydziale 75. Sąd dzielając wnioski biegłego w tym zakresie uznał, iż pracę wnioskodawcy kwalifikować można by było jako trasaera odlewów. Stanowisko takie ujęte jest w przepisach resortowych z 1985 r. jako stanowisko pracy w warunkach szczególnych nadto ujęte jest wykazie A dział III pod poz. 23 rozporządzenia z 1983 r. – wybijanie, oczyszczanie i wykańczanie odlewów.

Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, że również czas pracy wnioskodawcy na stanowisku maszynisty kotłów stanowi zatrudnienie w warunkach szczególnych. Przypada on na okres pracy w Elektrociepłowni (...) od 1 października 1982 r. do 2 stycznia 1983 r. Praca taka wymieniona jest w wykazie A dział XIV pod poz. 1 rozporządzenia z 1983 r. – prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego.

Niemniej jednak nawet uwzględnienie powyższych okresów do stażu pracy w warunkach szczególnych nie pozwala na stwierdzenie, że wnioskodawca wykazał 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Okres ustalony w niniejszym postępowaniu łącznie z okresem w sprawie niespornym jest mniejszy niż określony wyżej warunek. Brak wykazania powyższego czyni roszczenie o wypłatę rekompensaty niezasadnym. Mając uprzednie na uwadze Sąd Okręgowy oddalił odwołanie złożone przez A. M., stosownie do treści art. 477¹⁴ § 1 kpc.